

UZASADNIENIE

Powód M. K. wniósł do tut. sądu o zasądzenie od V. L. Towarzystwa (...) S.A. (...) z siedzibą w W. na swoją rzecz kwoty 7.117,58 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 marca 2020 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w dniu 3 lipca 2008 r. zawarł z poprzednikiem prawnym pozwanego umowę ubezpieczenia na życie. Przedmiotowa umowa została zawarta w oparciu o ogólne warunki ubezpieczenia na życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym ze Składką Regularną M. (...). W związku z rozwiązaniem umowy ubezpieczenia., wskutek złożenia przez powoda wniosku o całkowitą wypłatę świadczenia wykupu, pozwany dokonał całkowitej wypłaty świadczenia wykupu. Jak wynika z pozwu do dnia rozwiązania umowy wartość polisy powoda wynosiła 18.000,00 zł., natomiast całkowita kwota wypłaty świadczenia wykupu wyniosła jedynie 9.939,64 zł. Pozostała kwota stanowiła rodzaj ukrytej opłaty z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy. Zdaniem powoda pozwany pobrał ww. opłatę w oparciu o klauzulę abuzywną zawartą w OWU, w związku z czym wezwał on pozwanego do dobrowolnego spełnienia świadczenia gdyż nie zgadzał się na pobranie jakiegokolwiek kwoty.

W odpowiedzi na wezwanie pozwany przyznał dodatkową kwotę 952,78 zł i odmówił wypłaty środków zgromadzonych na rachunku powoda w pozostałym zakresie. Zdaniem powoda postanowienia OWU dot. świadczenia wykupu winny być poddane przez sąd badaniu w ramach kontroli incydentalnej, gdyż to na ich podstawie powód został pozbawiony znacznej części środków zgromadzonych na rachunku polisy. Według M. K. przedmiotowe postanowienia umowy nie zostały z nim uzgodnione indywidualnie, nie miał on możliwości negocjacji umowy. Powód był nieświadomy niezgodności tego postanowienia, które nie było przedmiotem pertraktacji między stronami i zostało przedstawione jako jedyne możliwe rozwiązanie. Nie miał on możliwości przedstawienia swojej propozycji warunków umowy, ponieważ z góry narzucono procentową wysokość świadczenia wykupu, które zostanie wypłacone w sytuacji rozwiązania umowy.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. Zdaniem pozwanego żądanie powoda jest bezzasadne albowiem postanowienia umowy są jasne i rzetelne, zgodne z dobrymi obyczajami oraz nie godzą w jego uzasadnione interesy (nie wypełniają hipotezy normy art. 385 § 1 zd. 1 k.c.). W związku z powyższym pozwany podkreślał, że w związku z oferowaniem i wykonywaniem umów tego rodzaju oraz wymogami związanymi z zachowaniem rentowności, stosunek prawny nie mógł być inaczej uregulowany, a kwestionowane postanowienia są w pełni zgodne z dobrymi obyczajami i w żadnym wypadku nie naruszają interesów powoda w stopniu rażącym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód M. K. w dniu 3 lipca 2008 r. zawarł – jako konsument - z pozwanym (...) Spółką Akcyjną, obecnie V. L. Towarzystwa (...) S.A. (...) z siedzibą w W., umowę ubezpieczenia (...), co zostało potwierdzone polisą o nr. (...). Przedmiotowa umowa została zawarta na podstawie Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na Życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym ze składką regularną multiportfel Spektrum plus o oznaczeniu (...) oraz załącznika do OWU. W ust 14 załącznika do OWU pozwanego wskazano określony procent części bazowej rachunku wypłacany ubezpieczającemu w przypadku odpisania jednostek funduszy z części bazowej rachunku w związku z całkowitą lub częściową wypłatą świadczenia wykupu. Składka wynosiła 3.000,00 zł. Okres ubezpieczenia wynosił od 3 lipca 2008 roku do 2 lipca 2038 roku.

bezsporne, ponadto dowód: polisa k. 13, ogólne warunki ubezpieczenia na życie k. 14-19

W dniu 9 marca 2020 r. doszło do rozwiązania umowy na skutek złożenia przez powoda wniosku o całkowitą wypłatę świadczenia wykupu.

bezsporne

Po rozwiązaniu umowy pozwany wypłacił środki pieniężne należne powodowi w wysokości 9.939,64 zł., pomimo, że do dnia rozwiązania umowy wartość rachunku polisy wynosiła 18.000,00 zł.

bezsporne

Pismem z dnia 9 czerwca 2020 pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 8.060,36 zł jak o różnicę między zgromadzonymi środkami w kwocie 18.000,00 zł a wypłaconą kwotą w wysokości 9.939,64 zł.

bezsporne ponad to dowód: pismo k. 22, k.25

Pismem z dnia 23 czerwca 2020 roku pozwany przyznał powodowi dodatkowo kwotę 942,78 zł.

bezsporne ponad to dowód: pismo k. 36

Sąd zważył co następuje:

W niniejszej sprawie bezspornym był fakt zawarcia między stronami umowy ubezpieczenia (...) jak i jej skuteczne wypowiedzenie przez powoda. Celem przedmiotowej umowy ubezpieczenia było udzielenie ochrony ubezpieczeniowej powodce oraz długotrwałe gromadzenie środków finansowych przez nabywanie Jednostek Uczestnictwa ze środków pochodzących ze składek. Przedmiotem umowy było ubezpieczenie życia powódki oraz inwestowanie środków pochodzących ze składek wpłacanych z tytułu umowy w ramach ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych (§ 3OWU). W związku z wypowiedzeniem umowy powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 7.117,58 zł., która to kwota stanowi niewypłacone przez pozwanego zgromadzone środki. Zasadniczą kwestią sporną była okoliczność, czy pozwany uprawniony był do pomniejszenia środków z tytułu świadczenia wykupu.

Niewątpliwie poznawany jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie zawierania umów ubezpieczenia i przy zawieraniu umów posługuje się wzorcami umownymi. W związku z powyższym należało ustalić czy postanowienia umowy zawartej między stronami były dla nich wiążące. Zauważyć należy, przedmiotowa umowa nie była związana z działalnością zawodową ani gospodarczą powoda.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Ustawodawca wskazał w art. 385 1 § 3 k.c., że niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Jednocześnie stosownie do art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Oznacza to, że w znacznej liczbie przypadków ciężar dowodu będzie spoczywał na przedsiębiorcy.

O rażącym naruszeniu interesów konsumenta można mówić w sytuacji nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku zobowiązaniowym, natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom będzie miało miejsce wtedy, gdy w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego partner konsumenta tworzy takie klauzule umowne, które godzą w równowagę kontraktową stosunku (por. wyrok SN z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 832/04).

Jak wynika z pozwu postanowienia umowy dotyczące pomniejszenia środków z tytułu świadczenia wykupu nie były z powodem indywidualnie konsultowane. Powód podkreślał, że nie miał rzeczywistego wpływu na przedmiotowe zapisy oraz nie miał możliwości ich negocjacji. Wyjaśniał, że szczegółowe regulacje zawarte w OWU i załączniku zostały ukształtowane przed zawarciem umowy przez strony. Pozwany w żaden sposób nie wykazał aby wysokość opłaty była przedmiotem negocjacji między stronami. Wręcz przeciwnie, z zeznań świadka I. C. wynikało, że firmy ubezpieczeniowe miały swoje sposoby do przekonywania ludzi, a klient musiał się godzić na warunki narzuconego z

góry. W związku z powyższym nie budzi wątpliwości Sądu, iż zawierając przedmiotową umowę powód legitymował się statusem konsumenta, a treść poszczególnych postanowień OWU została przejęta z wzorca jednostronnie kształtowanego przez pozwanego, na który powód nie miał żadnego wpływu.

Zdaniem Sądu, procent potrąconych należności powódki został określony na zawyżonym poziomie, nieznajdującym żadnego uzasadnienia. Należności te zostały ustalone w stałych proporcjach, niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków pozwanego, przez co dochodzi do braku ekwiwalentności świadczeń stron umowy i skutkuje bezpodstawnym wzbogaceniem się strony pozwanej. Wprowadzenie przez pozwanego potrąceń w wysokości wskazanej w umowie godziło w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz w sposób rażąco naruszało interes powoda jako konsumenta.

Zapisy umowy przewidujące obowiązek ponoszenia kosztów, w stałych proporcjach również po upływie 7 lat (bez wskazania kosztów pozwanego) są także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Wprawdzie powód godził się na warunki umowy, składając pod nią podpis, to zgodził się na ich ponoszenie, to jednak swoboda umów nie jest całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. Zgodnie z art. 353¹ k.p.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Analizując zasadność potrąconych należności, należy zauważyć, że strona pozwana nie wykazała w toku niniejszego postępowania dwóch okoliczności – po pierwsze, aby koszty te były rzeczywiście niezbędne z punktu widzenia realizacji obowiązków umowy, a po drugie, że ich wysokość wskazana w umowie jest zasadna. Zgodnie z twierdzeniami pozwanego miały one służyć pokryciu poniesionych przez niego kosztów czynności związanych z zawarciem przez strony umowy ubezpieczenia. Pozwany nie podał jednak, czy i ewentualnie w jaki sposób zweryfikował tę wysokość ani nie wskazał, jak wpływa na poniesione przez niego koszty i wydatki. W ocenie Sądu, nie można w tym zakresie opierać się wyłącznie na jego twierdzeniach i samym zapisie umownym. Nie przedstawiono żadnego rozliczenia dotyczącego kosztów wystawienia polisy, czy zestawienia jakichkolwiek innych kosztów. Powołano się tylko na obowiązujące regulacje prawne dotyczące co składa się na ewentualne koszty. Jednakże zarówno w OWU, ani w żadnych innych dołączonych dokumentach nie zostało wskazane, jakie konkretnie koszty związane są z tymi należnościami, ani w jakim celu są one pobierane. Powyższe uniemożliwiło powodowi jak i Sądowi ustalenie na co zostały one przeznaczone. Pozwany pozbawił Sąd możliwości porównania pobieranych należności z poniesionymi przez niego kosztami, a tym samym nie sposób ustalić jakiegokolwiek relacji pomiędzy ich wysokością, a rzeczywiście ponoszonymi kosztami ubezpieczyciela. Wskazać należy, że zgodnie z OWU (§ 25) pozwany pobierał również inne opłaty w postaci: m.in. opłaty wstępnej, opłaty za udzielanie tymczasowej ochrony ubezpieczeniowej, opłaty za ryzyko, opłaty administracyjnej, opłaty za zarządzanie aktywami rachunku jednostek funduszy, opłaty za zarządzanie aktywami portfeli modelowych.

W związku z powyższym w ocenie Sądu wystąpiła nierównowaga stron stosunku prawnego, albowiem pobrane przez pozwanego należności nie były powiązane z żadnym konkretnym kosztem, pozwalającym na weryfikację zasadności jego naliczenia.

Należało zatem uznać, że przedmiotowe potrącenie należności kształtuje obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza jego interesy, a przy tym nakłada na powoda obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kwoty.

Z uwagi na powyższe zakwestionowane przez powoda postanowienia wypełniają dyspozycję art. 385¹ k.c., a tym samym należało uznać je za niedozwolone, albowiem zastosowanie w umowie lub wzorcu klauzuli niedozwolonej sprawia, że brak jest mocy wiążącej postanowienia, przy zachowaniu skuteczności innych części umowy lub wzorca. Wyeliminowanie kwestionowanych postanowień z umowy powoduje, że pozwany ma obowiązek wypłacić opłatę likwidacyjną w pełnej wysokości, a także zwrócić pozostałą część świadczenia pozostawioną mu do dyspozycji na rachunku ubezpieczonego.

Mając na uwadze powyższe rozważania należało uznać żądanie powoda za zasadne w zakresie kwoty 7.117,58 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 marca 2020 r. do dnia zapłaty. Termin wymagalności roszczenia był bezsporny.

O kosztach procesu orzeczono na mocy art. 98 k.p.c. Do niezbędnych kosztów po stronie powodowej zaliczono uiszczoną opłatę sądową od pozwu w kwocie 400,00 zł, opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł koszty zastępstwa procesowego w kwocie 1.800,00 zł, ustalone na mocy § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Sygn. akt I C 285/20

ZARZĄDZENIE

1. odnotować;
2. odpis wyroku uzasadnieniem doręczyć zgodnie z wnioskiem
3. kal. 14 dni

G., dnia 10.11.2021 r.